

Kalandok az R-108M katonai adóvevővel

(2. bővített változat)

Nem sokkal az Esztergomban ideiglenesen állomásozó orosz csapatok kivonulása után megkeresett egy fiatalember azzal az ajánlattal, hogy lenne egy, az oroszok által itt felejtett működőképes rádió, amit ingyen nekem adna. Oké, nézzük meg! Felkerestük a rádió lakóhelyét egy sötét pince mélyén, ahol az a kellemes meglepetés ért, hogy a közismert R-105D adóvevő modernizált kistestvérevel, az immáron hibrid felépítésű R-108M-mel találtam szembe magam. Ezt onnan tudtam meg, hogy rá volt írva a szép, csau színű bakelitruhába öltöztetett rádió adattáblájára. További kellemes meglepetés ért azzal, hogy a készülék a bekapcsolást követően látszólag azonnal életre kelt és ami a legfontosabb – a fotóskála 28.000 kHz-cel kezdődött. A rádióhoz járt még egy Kulikov antenna és egy fejhallgatós kézibeszélő készlet.

R-108M katonai adóvevő 28-36,5 MHz, 1 W out

A fiatalember legnagyobb megkönnyebbülésére úgy döntöttem, hogy elviszem

készüléket. Ha mégis javíthatatlanul hibásnak bizonyulna, alkatrésznek akkor is megteszi.

Az R-108M két darab hátul elhelyezett 2,4 V-os lúgos akkumulátorral működik. A hátlapot levéve az akkumulátorok olyan állapotban találtattak, hogy azonnali hatályú és végleges eltávolításuk erősen indokoltnak tűnt. Nem hezitáltam azzal sem, hogy alapos takarításban részesítsem a rádió ezen alfelét.

Ahhoz, hogy üzemeltetni lehessen a rádiót, tápegységet kellett fabrikálni. A dolog szépsége abban rejlik, hogy a polarítások sorrendjét a következőképpen kell kialakítani $+2,4\text{ V} \rightarrow$ közös föld $\leftarrow -2,4\text{V}$, legalább 2-2,5 A.

R-108M kézibeszélő készlet (5 pines)

Miután e kellemetlen feladaton túlestem, néhány méteres dróttal megfűszerezve az antennakimenetet, ünnepélyes bekapcsolásra került sor. FM zaj - rendben, skálavilágítás - rendben, kalibráció - rendben, rx-tx együttfutás - rendben, adó kihangolása az antennára - rendben.

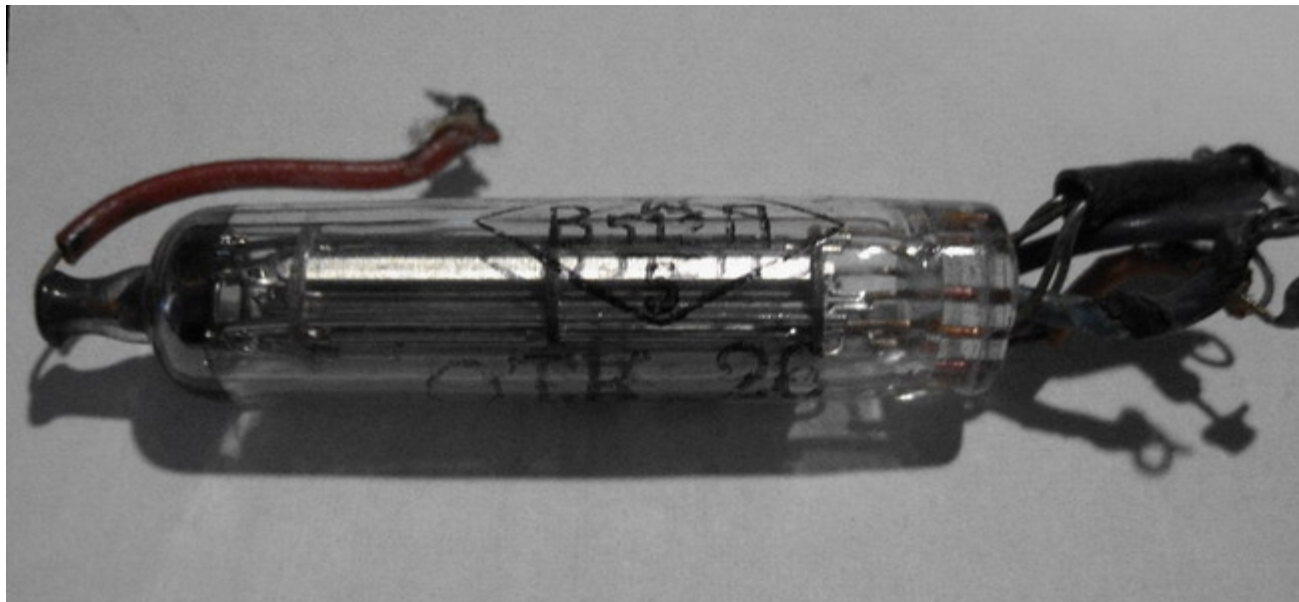

R-108M 5 pines kézibeszélő csatlakozó

Ez időtájt Budapesten működött egy 29 MHz-es FM átjátszó a Hármashatárhegyen. A gond abból adódott, hogy ellentétben az R-10-zel, az R-108M vevője nem elhangolható, lévén egy mereven szimpler rádió. Ebből

következően az átjátszó megnyitásához a felmenő frekvencián (- 100 kHz) kellett nyomni a PTT-t, majd gyorsan át kellett hangolni a lejövő frekvenciára.

További problémát okozott, hogy a fotóskálát csak a nézőkén keresztül lehetett megtekinteni, ez rádióamatőr szempontból igen csak hátrányos megoldás. Ezért a készüléket „kukucskálós bakelitrádió” névre kereszteltem el. De hát a rádióamatőr ne válogasson – olyan rádióval rádiózzon, amit a sors a kezébe ad.

R-108M beforrasztható ceruzacsöve (a tranzisztorok Ge rétegtranzisztorok)

Az átjátszót gond nélkül sikerült nyitni. Ezt követően angolul és magyarul leadott eredménytelen CQ hívások következtek, ami a 29FM esetében egyáltalán nem szabad, hogy okot adjon az elkeseredésre. Ugyanis türelmesen ki kell várni, hogy mikor nyílik meg a sáv. Hogy ez percek, órák, napok, hónapokon belül megtörténik, vagy csak a következő tavaszi-nyáreleji ES szezonban következik be – az csak a Solar Flux Indexen, illetve az ES terjedés kialakulásának szeszélyességén múlik.

Végül sikerült néhány európai összeköttetést abszolválni a budapesti átjátszó segítségével. Egyes állomásokat az előnytelen QTH ellenére a felmenőn is jól hallottam, így nem kellett a lejövő frekvenciára rohamtempóban áthangolni a rádiót. Szimplexén sikerült egy belga állomással riportot váltani. Mivel az adott periódusban nem igazán produkált jó terjedést a 10 méter, a rádió lekerült az antennáról és jelenleg is békében szunnyad valahol, az akkoriban kijelölt tárolóhelyén.

A rádiónál apró gondként jelentkezett a hangolómechanika nem kellő finomsága, amelyen egy alapos karbantartás sem segített. Az izzóval működő skálavilágítást

LED-re cseréltem, így a fotóskála kellemes zöld fényben tündökölt.

Összefoglalásul elmondható, hogy a készülék alkalmas 29FM üzemre. Szimplexben nincs gond, az átjátszóknál a gyors áthangolási célú tekergetés kényelmetlen. Mivel ebben a készülékben sincs zajzár, a figyelőben lévő amatőrnek jól kell tűrnie a folyamatos FM zajt.

A készülék hibrid felépítésű (cső+tranzisztor), viszonylag kis méretű és súlyú, bármilyen antenna lehangolható vele. Ha éppen nincs jobb berendezés kéznél, rádióamatőr forgalomra alkalmas.

Visszaemlékezett: HA2MN

2017-05-02

Függelék

R-108M elfektetve

R-108M (R-105M, R-109M) kapcsolási rajz

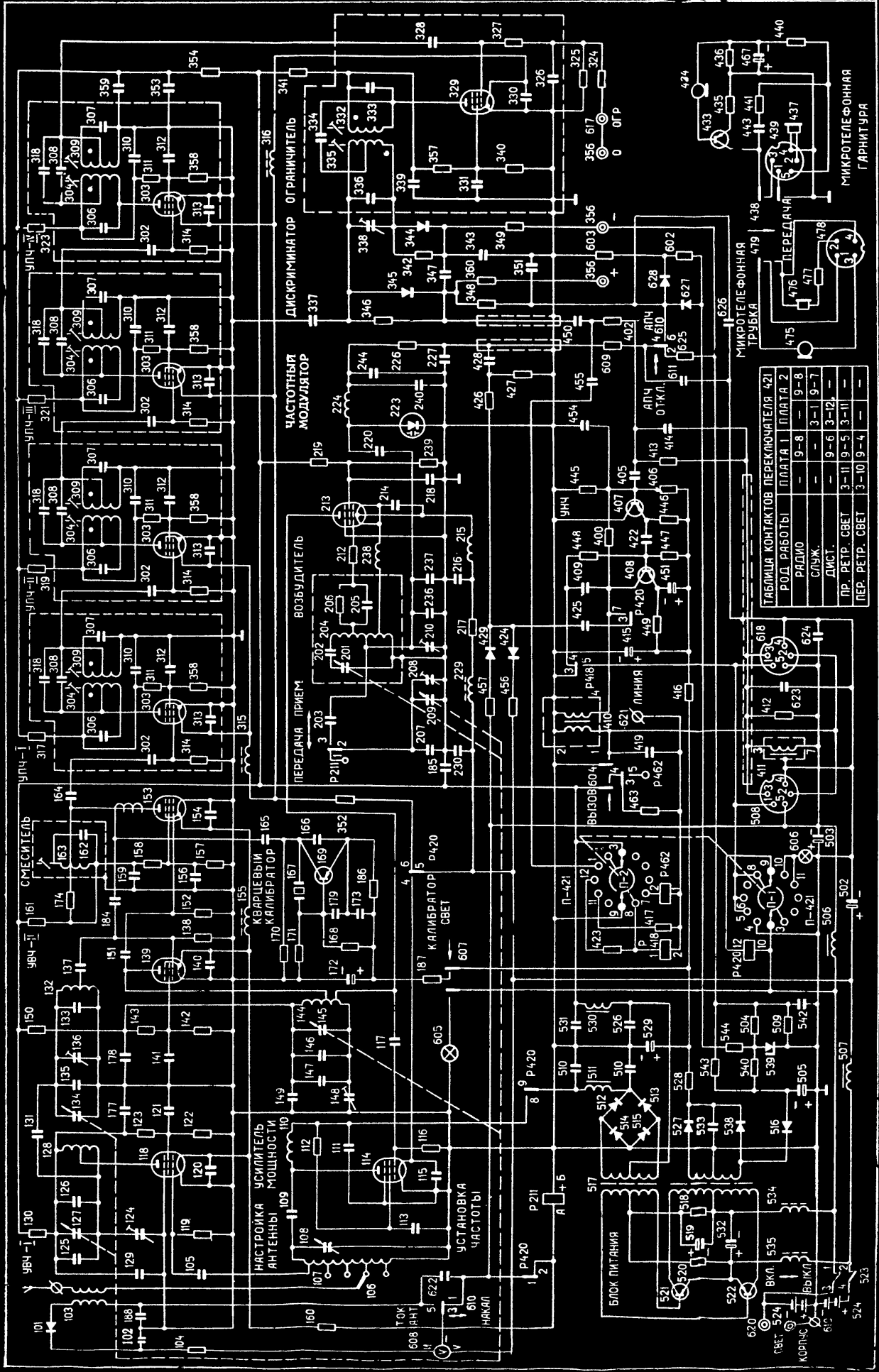

ТАБЛИЦА КОНТАКТОВ ПЕРЕКЛЮЧАТЕЛЯ 421

РОД РАБОТЫ	ПАТА 1	ПАТА 2
РАДИО	9-8	9-8
СЛУЖ.	3-1	9-7
ДИСТ.	9-6	3-12
ПР. РЕТ. СВЕТ	3-11	9-5
ПЕР. РЕТ. СВЕТ	3-10	9-4

ПРИЕМОПЕРЕДАТЧИК СХЕМА ЭЛЕКТРИЧЕСКАЯ ПРИНЦИПИАЛЬНАЯ.